

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Statum clericalem, cuius est vita mista, auxilio religiosorum indiguise ad salutem animarum curandam. Cap. xxxiv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

sua commodis omnium praeferentes, vtilitatem A
 comunnem desideratæ vocationis electione con-
 temnant, cum profecto laborantibus opem ferre
 nolle, cum possis, & communi bono posthabito o-
 tiosa quiete frui, nihil habeat æquitatis: Cui æquita-
 ti, qui feruiunt, omnes omnium bono viuunt, ac ve-
 lut sibi inuicem nati salutem mutuam tuentur, ac
 diligunt.] Dicas ergo hanc vitam exoptans, illud

Augustini: Conterritus peccatis meis, & mole mi-
 feræ meæ agitaneram in corde, meditatûsque fuc-
 ram fugam in solitudine, sed prohibuisti me, &
 confirmaisti me, dicens: Ideo pro omnibus Christus
 mortuus est, vt qui viuunt, iam non sibi viuant, sed
 ei, qui pro ipsis mortuus est.] Et hæc dicens te ipsum
 fauente gratia Dei roboret, onera vitæ mistæ sus-
 cipias.

Aug. 10.
 confes. c.
 vii.
 2. Cor. 5.
 15.

PARS QVINTA.

De substantia, sine, & officio vitæ mistæ, atque de eius præstantia supra alias.

ITAM mistam valde propriam religiosorum esse non tantum Ecclesia sua aucto-
 ritate probat, religiosos ad statum clericalem & ad salutem animarum curandam
 admittens, & Apostolorum professio explicat, quos religiosos fuisse votorum obliga-
 tione constrictos Theologi ex illis verbis: Ecce nos reliquimus omnia, optime colligit,
 sed & ipsa necessitas sacerdotij, & functionum Ecclesiasticarum vtilitas manifeste declarant,
 quibus homines mundo mortui, & à curis sæculi elongati melius & efficacius satisfaciunt. Et ne
 alicui hoc minus certum videatur, visum est nobis huius tractationis initio istam necessitatē, aut
 ingentem vtilitatem religiosorum clericorum (quos vniuersa religiones Ecclesie suscipiunt) de-
 monstrare.

Matth. 19.

Statum clericalem, cuius est vita mista, au- A
 xilio religiosorum indignisse ad salutem
 animarum curandam.

CAPVT XXXIII.

Is, quæ vitæ contemplatiuæ sunt, bre-
 uiter explicatis, hæc tractationem vitæ
 mistæ institutiones cõplebunt; cuius
 necessitas in cœtibus quoque religio-
 sis, tum ex statu sæculi, tum ex natu-
 ra hominis; tum ex militantis Ecclesie ordine, tum
 denique ex clericorum qualitate cognoscitur. Sæculum
 namque, quod molestissimis tætionibus affli-
 gitur, & assiduis dæmonum bellis impeditur, cum ex
 se fragile sit, & imbecillum, præsidio ducum, & mili-
 tum indiget, quorum industria, & fortitudine à peri-
 culis sibi instantibus, protegatur. Væ terræ, & mari
 (ait in sua reuelatione Ioannes) quia descendit Dia-
 bolus ad vos habens iram magnam.] Quid faciet terra,
 & mare tam immanis hostis impetum & ferociam
 sustinere nõ valens? Cuius malignitas (vt inquit Leo
 Papa) inflamat concupiscentiis, quos non potest
 vexare tormentis: Serit discordias, accendit iras, in-
 citat linguas, & ne ab illicitis dolis cautiora corda se
 reuocent, consummatorum scelerum ingerit facul-
 tates: quia illi totius fraudis hic fructus est, vt qui
 immolatione pecudum, & thuris incensione non
 colitur, quibuslibet ei criminibus seruiatur.] Quid,
 inquam, faciet mundus tam acerbo, & exitioso dæ-
 monis bello circumseptus, si exercitum militum Eua-
 gelicorum nõ habeat, cuius vi hostem irruentem ar-
 ceat, & imminentem calamitatē propulset? Natura
 etiam hominis ea est, vt in quibusdam personis ab
 alio indigeat instrui, & edoceri. Quod aded humane
 naturæ congruit, vt non solum post peccatum, sed

Apo. 12.
 12.

Leo. serm.
 6. Epipha-
 6. 3.

etiam in statu innocentie (Beato Thoma subtiliter
 disputante) reperiretur ista magistrorum, discipulo-
 rumque discretio. Necessè est igitur, vt sint inter ho-
 mines veritatis præceptores, virtutisque magistri,
 qui ignorantes doceant, discipulos in omni virtute, & a
 more sanctitatis erudiant, & quod pusillis deest, sua
 doctrina, & conatu suppleant. Nulla ars (inquit hie-
 ronymus) absque magistro discitur. Etiam muta ani-
 malia, & ferarum greges, ductores sequuntur suos.
 In apibus principes sunt; Grues vnã sequuntur, or-
 dine literato; Imperator vnus, Iudex vnus; Prouin-
 cia, & c.] Quanto magis doctrina virtutis, & ars be-
 nẽ, sancteque viuendi, quæ aliis, tum difficilior, tum
 vtilior, tum excellentior est, magistris, & præceptoribus
 indigebit? Prouidentissime Dominus dedit inter
 homines quosdam quidem Apostolos, quosdã ve-
 rò Prophetas, alios verò Euangelistas, alios autem
 Pastores, & Doctores ad consummationem Sancto-
 rum,] in opus scilicet ministerij huius, quo isti ad
 docendum electi, sibi decretam administrationem
 complet, & corpus Christi, Ecclesiam nimirum mi-
 litantem, ædificant. Tandem Ecclesia hæc, quæ pa-
 triæ est cælestis imago, cum à Deo (vt est in Apoca-
 lypsi) ædificata descēdat, cuius vniuersa opera ordi-
 nata sunt, ordinem habet, vnde, & membrorum suo-
 rum disparitate perficitur. Est enim ordo (vt Augu-
 stinus dixit) partium dispariumque rerum sua cuique
 loca tribuens dispositio.] Hæc autem disparitas in
 statuum, ac ministeriorum diuersitate consistit, quo-
 rum aliqua ad hoc videntur instituta, vt quidam ho-
 mines purgentur, illuminentur, perfectiantur; alia ve-
 rò, vt alij inferiores suos purgent, illuminent, atque
 perficiant. Quare necessarii sunt in Ecclesia purgato-
 res, qui iniquitates lauent; illuminatores, qui tene-
 bras ignorantie dispellant, perfectiores, qui sãcra-
 tis fabricam ad vmbilicum vsque perducant. Operæ-
 pretium est in hac fidelium cõgregatione, sint capita,

Thom.
 2. q. 96. ar.
 3.

Hier. epist.
 4. ad Rom.
 c. 6.

Ephes. 5.
 13.

Apocal.
 2. 1. 1.
 Rom. 13.

Aug. 9.
 de Ciuit.
 c. 13.

qua

quæ membra inferiora dirigant; fundamenta, quæ alias partes spiritualis ædificij sustentent; pastores; qui oves Christi pascant; & serui fideles, atque prudentes, qui opportuno tempore doctrinæ alimenta distribuunt.

Isti autem mundi gubernatores, & duces, isti humani generis præceptores, atque magistri, ista Ecclesiæ lumina, quæ eam splendore veritatis illuminant, & igne charitatis succendunt, sunt sanctissimi Episcopi in locum Apostolorum successi: & omnes alij ad statum clericalem euecti. Episcopis, tamquàm veterani milites, tamquàm scholæ substituti, ac veluti coadiutores adiuncti. Episcopi sane sunt, qui vniuersum mundum sua potestate & auctoritate gubernant. Vnde in epithalamio sponsi de illis sponsæ, hoc est, Ecclesiæ, dicitur: Pro patribus tuis nati sunt tibi filij, constituit eos principes super omnem terram. Patres missi sunt Apostoli (ait Augustinus) pro Apostolis filij nati sunt tibi, constituti sunt Episcopi. Qui principes facti, non solum per se ipsos viriliter pugnant; sed alios etiam verbo & exemplo erudiunt, ad pugnam, & animare nituntur ad prælium. Ipsi sunt omnium hominum magistri, quos si non sint cognitione sacrarum literarum, & diuinorum misteriorum imbuti; Apostolus corripit, dicens: Etenim cum deberatis magistri esse propter tempus, rursum indigetis, vt vos doceamini, quæ sint elementa exordij sermonum Dei. Ipsi sunt luminaria Ecclesiæ, & veluti stellæ huius spiritualis mundi à Christo splendidissimo sole lucem accipientes, vt in caliginosa nocte huius mortalitatis luceant; quare audiunt, non tantum, Vos estis sal terræ: verum etiam, Vos estis lux mundi. Atq; adeo optime dixit Gregorius, Ioanni Episcopo Constantinopolitano scribens, Quid enim fratres tui omnis vniuersalis Ecclesiæ Episcopi, nisi astra cæli sunt: Quorum vita simul & lingua inter peccata, erroresque hominum, quasi inter noctis tenebras lucent. Clerici autem, præsertim presbyteri, qui (vt Hieronymus, Augustinus, & Damasus) clare testantur septuaginta duobus discipulis successerunt, milites sunt prædictorū principū, qui eorum signa, aut vexilla sequentes Ecclesiam circūdant, fideles protegunt, & dæmonum cuneos profitant. Isti sunt Sanctorum Episcoporum veluti prouectiores discipuli, qui accepta ab Episcopo facultate (vt antiquus Tertullianus ait) infideles, vel catechumenos, per baptismum, in Catholice Ecclesiæ scholam admittunt, & alios radiore discipulos, nimirum cōmunes fideles, doctrina veritatis erudiunt. Ibi sunt quasi parvæ lucernæ à maioribus luminariibus spiritualium lucem mutuantes, cuius splendore Ecclesiæ filios (vt inquit Dionysius Areopagita) ignorantia tenebris purgat, & doctrina Euangelij, & notitia veræ charitatis illuminant. Hi tandem sunt inferiores Angeli, qui iussu maiorum principum, salutem populorum sibi commissorum curant, & omnis prælationis ex parte sustentant. Hæc est militia Christi ad tutamen fidelium euocata, hic exercitus verbi Dei, quem admodum legitimus in Apocalypsi, cuius supremus dux & vniuersalis princeps est Ecclesiæ Romanæ Pontifex, vicarius Christi, qui omnes acies Ecclesiasticorum moderatur, & illorum auxilio reliquos fideles gubernat. Episcopi verò sunt particularium cohortium duces, nimirum particularium Ecclesiarum principes, non æqualem, sed disparem iurisdictionis potestatem habentes, iuxta sui loci amplitudinem, & dignitatem: Presbyteri verò, Diaconi, & Subdiaconi, & reliqui in gradu Ecclesiastico constituti, sunt bellatores, quorum est ab Episcopo imperata exequi, & in Ecclesiæ gubernatione

A ad magis particularia descendere. Hoc robustissimo exercitu Ecclesia circūdata vocatur pulchra, vt luna electa, vt sol: terribilis, vt castrorum acies ordinata. Pulchra vt luna, quia istorum militum potestate accepta diuinitas à maculis peccatorum mundatur. Electa vt sol, quia horum magistrorum doctrinæ à caligine ignorantie liberatur. Terribilis vt castrorum acies ordinata, quia istorum luminum, in lucendo concordia à pestifera heresum colluione defenditur.

Istius exercitus inuictissimi istorum bellatorum fortissimorum, siue illi duces sint, siue milites, propria est vita spiritualis mista, quam nunc intendimus explicare. Quod ex ipsa analogia temporalis exercitus manifestè perspicitur. Sicut enim exercitus, ad rempublicam humanam custodiendam conuocatus, non semper bellat, sed multo tempore quiescit, vt milites, vires fatigatas resumant, clypeos, galeas, & loricas resarciant, lanceas, & enses exacuant, & reliqua ad ineundum prælium necessaria disponant, ita exercitus clericorum non semper bello debet insistere, sed statutis temporibus à conflictu, hoc est, à cura prædicandi, & docendi se subtrahere, vt se ipsum oratione reficiat, cōtemplatione corroboret, & consideratione arma ad bellum necessaria, id est, virtutis, & legis diuinæ notionem, parat. Vnde Dominus noster Iesu Christus, primus Ecclesiæ Pontifex, qui eo quod in æternum maneat, sempiternum habet sacerdotium, prius per triginta annos siluit & orauit, & postea tribus annis prædicauit, & in ipso prædicationis seruire sapissime in desertum locum ad orandum, & contemplandum secessit. Et Sancti Apostoli ab ea capita Ecclesiasticorum instituti, ita lucris animarum inhæserunt, vt tamen studium orationis non omitterent, & conuersationem in cælis haberent, cuius rei locuples testis est Paulus, de se, & de suis sociis dicens: Nostra cōuersatio in cælis est. Idem alij sancti Episcopi Apostolorum successores, & sancti Presbyteri septuaginta duorum discipulorum heredes, præstandum curarunt. Quod prolixum esset, & extra propositum, exemplis (quæ sunt innumera) comprobare. Quare Gregorius, ab Ecclesiæ rectore (qui est, aut Episcopus, aut sacerdos) efflagitat, vt sit singulis compassione proximus, & præcūctis cōtemplatione suspensus, vt & per pietatis viscera in se infirmitatem ceterorum trāserat, & per speculationis altitudinem semetipsum quoque inuisibilia appetendo, transcendat; ne aut alta petens proximorum infirma despiciat; aut infirmis proximorum congruens appetere, alta derelinquat. Necnō, & clericorum officium euidenter ostendit. Nā ipsi magistri omnium; tam actiuorum quàm contemplatiuorum, & vniuersarum virtutum præceptores, debent omnes discipulos anteire, & omnium virtutum, quarum doctores sunt, perfectam notionem habere. Quomodo autem actiuos peccatorum detestationem; & affectuum mortificationem docebunt illi, qui iniqui sunt, & affectibus inordinatis addicti? Quo pacto contemplatiuos erudient, cōtemplationis, & interioris silentij, & quietis ignari? Quæ ratione virtutis magistri virtutem orationis explicabunt, & eius pericula, aut difficultates aperient, qui præter orationem vocalem distractam, & tepidam, nihil prorsus huius exercitij didicerunt? Sint ergo oportet vtriusque vitæ periti, atque adeo vitæ militæ sectatores, qui munus habent vniuersos instruendi, & omnium virtutum vim, & naturam propalandi. Iuste profecto Bernardus ab iis, qui sacris ordinationibus initiandi sunt, inter alia quam plurima exercitationem assiduam orationis, & considerationis efficit.

Cant. 6. 9.

Hebra. 7. 24.

Philip. 3. 20.

Greg. 1. p. pass. c. 5.

Psal. 44. 17. Aug. ibid.

Hebr. 5. 12.

Matt. 5. 14. Greg. lib. 4. reg. in dist. 13. epist. 82. Hier. epist. ad Mareel. Aug. in psal. 44. Damas. epist. 3.

Tertul. lib. de baptismo.

Diony. c. 5. eccles. hierar. c. 11.

Apoc. 19. 14.

10. f. 2. 7. 5. 10. 6. ar. 10. 1. 6. ar. 10. 1. 10. 1. 10. 1. 10. 1.

Bar. lib.
4. de con-
sid. longè
ante sine.

Chryf. ad
popul. ho.
79 de pæ-
nit.

Cypri. lib.
1. epist. 9
ad pres-
by. Eas-
tis consi-
stent.
Timot.
1. 4.

Exod. 18.
25.

Psal. 79.
11. & 12.

gitat. Qui orandi studium gerat (inquit ad Eugeniū Papā scribens) & vsum habeant, ac de omni re orationi plus fidat quā suā industriā, vel labori.] Debent itaque laborare; & actionibus bonis insistere, sed multo magis considerationi vacare, & orationi confidere. Iam autem initiati ad hoc fidelibus præponuntur, vt cum labore Marthæ, quietem Mariæ, & orationis opus adiungant. Optimè enim dixit Chrysostomus. Propterea sacerdotes præpositi sunt, vt multitudinis orationes cū sint infirmiores, hisce potentiores adiungentes, pariter cum illis in cœlum ascendant. Quam efficax, & animosa sit oporteat, sacerdotis oratio, quæ seculariū orationes est quāi humeris portatura, & illis iter in cœlum pandens, vsq; ad thronum Dei penetratura. Denique hos spirituales populorum gubernatores, vult omnino Cyprianus, ne (vt orationi vacare possint) secularibus negotiis implicentur. Cū singuli (ait) diuino sacerdotio honorati, & iuncti in clericali ministerio constituti, non nisi altari; & sacrificiis deseruire, & precibus, atque orationibus vacare debeant: scriptū est enim Nemo militans Deo implicat se molestiis secularibus, vt possit placere ei, cui se probauit.] Quod cū de omnibus dictum sit, quāto magis molestiis & laqueis secularibus obligari nō debent, qui diuinis rebus, & spiritualibus occupati, ab Ecclesia recedere, & ad terrenos, & seculares actus vacare non possunt.] Perspicuū est ergo, quos Ecclesia gubernationi populorum præficit, & à cura seculariū remouet ne ab studio sanctæ orationis cessent, cum Lia, & cū Rachel habituros esse commercium, vt & amplexādo Liam, proximorum salutem curent, & Rachelē optando, contemplationis exercitia sectentur. Ex his autem facile est intelligere, quare exercitūs clericorum, licet robustissimus, auxilio aliorū indiguit ad hanc prouinciā curandarū animarum obeundam. Sanctissimus enim totius Ecclesiæ Pōtīfex nō potest solus omnes Ecclesiæ populos per se ipsū docere, & gubernare: cū habeat amplissimam illā à Christo datam potestatem in vase fictili, hoc est, in corpore infirmo, & imbecillo, quod nec valet per vniuersum orbē sibi subiectum discurrere, nec omnes filios suos (qui sunt omnes fideles) lacte doctrinæ cœlestis educare. Profecto si hoc attētare, ad sanctissimos illius pedes procumbentes moneremus illum, quia nō bonam rem faciat, hoc est, quod minime deceat tantam maiestatem, vt ad infima Ecclesiæ mēbra, & ad particularia officia se demittat, & quia minus discreto labore se cōsumat: nā in immensum vltra vires vnus hominis est negotium, quod solus non poterit sustinere. At habet cœtum venerabilem Cardinaliū, & sanctos Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos adiutores, quorum est ad particularia descendere, & mediocria iudicare; maiora verò ad ipsum, tamquam ad alterum Moysen, tamquam ad summum ducem, & vniuersalem Ecclesiæ principē (data occasione) referre. Sed isti etiam pauci sunt, si cum immensa fidelium multitudine cōferantur, nec non & tanto oneri sustinendo impares. Habet namque Episcoporum quilibet, aut amplissimā, aut satis magnam diocesim, quam nec breui tempore peragere, & nec occurrentibus necessitatibus, quæ innumerabiles sunt, prouidere sufficiet. Moses vni populo, & illi quidē, non omniū numerosissimo, imò comparatione gentium, satis angusto, præfecit, nō solum principes, sed & tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, & decanos, vt partito in alios onere, tolerabilior esset ei vniuersalis regiminis cura. Quid faceret sanctissimus fidelium pater vniuersæ Catholice Ecclesiæ præpositus, quæ, vt est in psal.

A mo, tam longè latèque totam terram opplenit, vt operiat mōtes vmbra eius, & arbuta eius cedros Dei, & extendat palmites suos vsque ad mare, & vsque ad flumen propagine eius.] Si solos principes, hoc est Episcopos suo gregi præponeret, & alios minores administratos, id est, presbyteros eligendos omitteret: certè non posset, vt par est, oues suas ad vberima pascua cœlorum deducere, & subiectos suos in omnibus gubernare. Meritò ergo ipsum diuinum ius, quod Episcopalem dignitatem instituit, etiam presbyterorum, & aliorum ordinum gradus in Ecclesia esse decreuit, quorum multitudine, & ipsa esset varietate circumdata, & omnia tam maiora optimè essent gubernata.

B At iam habet etiā Dominus noster Christi Vicarius numerosissimos Presbyterorum, Diaconorum, Subdiaconorum, & aliorum clericorū greges, quorum doctrina populos sibi cōmissos instituat, honestate promoueat, robore tueatur, & potestate moderetur. Verum est hoc, multiplicata est gens vsque ad sacietatem, sed non magnificata leticia. Si hūc Presbyterorum statum, & aliorum clericorum cōsideremus, clarissimè videbimus eos alioquo auxilio ad curam animarum sustinendam eguisse. Multi sunt ordine, pauci vita; multi numero, pauci merito; multi qui sacramenta ministrant, verbum Dei seminant, & alia ministeria necessaria curādis animabus exercent; paucissimi verò, qui has venerandas functiones pro dignitate tractent. Si enim Paulus de ministris Euāgelij illius primarij temporis, quādo corda sancti spiritus igne feruebāt, sine vlla trepidatione asserit: Omnes, quæ sua sunt quærūt, nō quæ Iesu Christi.] generali numero plures, qui sua commoda quærebant significans. Et rursus. Quidā quidem, & propter inuidiam, & contentionem, quidam autem, & propter bonam voluntatem Christum prædicāt; quidam ex charitate: scientes quoniam in defensionem Euāgelij positus sum. Quidam autem ex contentione Christum annunciant non sincerè, & exultantes pressuram se suscitare vinculis meis.] Quid diceret de futuris diebus, in quibus iam iam instant tempora periculosa, & sunt homines se ipsos amantes, qui penetrant domos, & captiuas ducūt mulierculas oneratas peccatis, quæ ducuntur variis desiderijs, semper dicentes, & nunquam ad scientiam veritatis peruenientes: Quid diceret, si videret nō paucos Presbyterorum vitam militam sibi propriā penitus deseruisse, & ad seculares actiones, ad delicias, ad inanes honores, & ad scandala populorum declinasse? Quid diceret, si videret, eos scientiæ sanctarum Scripturarum ignaros, nec scire conscientijs suorum subditorū mederi, nec præcepta salutis proponere, nec ad viam æternitatis capessendam vigere? Quid tandem diceret, si videret homines spiritum Dei non habentes: imò spiritum superbiæ, & profana scientiæ studiis instatos, ex suggestu, nō more Apostolorum, sed leuissimorum oratorum, acclamantes, auribus prurientes, qui fabulas, & Ethnicorum deliramenta simplici populo verbum Dei cupienti proponunt; qui Ouidij transformationes, Virgilij carmina, & aliorum perditissimorum hominum dicta, inter prædicādum Euāgelium effatiū: diuinas autem Scripturas, & lucubraciones Sanctorum patrū, nec intelligunt nec legunt, nec si apud Christianum populum habeantur, agnoscūt? Fateor in statu clericorū viros esse doctissimos, vita graues, moribus circumspēctos, actione integerrimos, sed hos nō multos esse; plurimos verò contra, qui sacerdotalem dignitatem ignominia afficiāt, & sub ouina pelle, animalium luporum habeant, non est qui ignoret.

Philip. 2.
21.
Philip. 1.
15. &c.

2. Timot.
3. 2.
Ibid. 6.

Nec

Nec miror (vt meam sententiam aperiam) multos ex clericis sæcularibus vitam sæcularem, & mundanã nũquam deponere. & vitiorum pannos nũquam exuere, quoniam multa habet mutationi vite veteris omnino contraria. Sacerdotalem dignitatẽ, vel ipsis Angelis tremendam querunt, officia Ecclesiastica, & curã animarũ ambiunt, non amore Dei incitati, sed desiderio honoris, aut opũ allecti. Ex radice autem corrupta, hoc est, ex intentione vitata, ex sine præposito, & inordinato, mirabile esset pulchros ramos, folia viridia, flores suaves, & dulces fructus, optimã scilicet dignitatis adeptã administrationẽ cõlurgere. Profecto de radice colubri, egredietur regulus, & semen eius absorbens volucrẽ.] Nã de radice prauẽ intẽtionis, qua Ecclesiastici ordinationẽ, & dignitatẽ quaesierunt, erumpit cupiditas, meritiuimẽ regulo cõparata, quia omnium malorũ est radix.] Hęc autẽ absorbet volucrẽ: quoniam desideria possidendi exsuscitat: & voluntatem placẽdi Deo, ac zelũ proficiendi animabus extinguit. Hęc sacerdotũ, aut aliorum ordinum amplitudinẽ, nõ obedientia coacti, sed propria voluntate, & præsumptione cõpulsũ suscipiunt: illud Pauli mãdatum contemnent: Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur à Deo, tamquã Aaron.] Qua sententia percutiuntur (inquit Anselmus) qui honores Ecclesiasticos, ad quos diuinitus non vocãtur, arripere cupiũt. Qui enim se ingerit, & propriã gloriã querit, non sumit honorem, s; Pontifex, aut prælatus in Ecclesia factus fuerit: sed gratiã Dei rapinam faciẽs ius alienum vsurpat.] Isti non intrant per ostium in ouile ouium, sed ascẽdunt aliunde.] Quare cum furibus, & latronibus numerãtur, qui non ingrediũtur ad oves, nisi vt furentur, & mactent, & perdant, aut certẽ cum mercenariis, qui irruentibus lupis, dimittunt oves, fugiunt, & lupus rapit, & dispergit oves. Ad eosdem gradus sine vlla consideratione, aut preparatione ascendunt. Vnde, neque corũ maiestatem, nec puritatem agnoscut, vt secundũ quod decet, eos tractet, nec sibi viles, nec aliis fructuosos experiũtur. Sicut enim pretiosa vestis, ex auro, gemisq; contexta, alia indumenta delicatiora, & corpori accommodatiora presuppõnit, quibus calefiat, & super nudo corpore, neq; hominem foueret, neque exornaret, sed magis ludibrio, & risui cõspiciẽtibus exponeret: ita decora vestis sacerdotij, mentẽ induens, mortificatione mundam, virtutibusq; circumdatam, & humilitatẽ, ac timore paratam, in admirationem rapit, reuerentiã, & honorẽ excitabit. In corde tamen imparato, & aliis diuinis donis spoliato, risum, & contemptũ, imò lacrymas, & gemitus in iustis, ac amatoribus Ecclesiẽ mouebit. Gubernator nauigij futurus, primũ remis nauem agit, deinde ad prorã conspector collocatur, postea clauũ tenet, ac demum gubernator constituitur. Exercitus etiam imperator, miles primum, inde signifer, postmodum cuiusdam aciei ductor, tandem omnium copiarum, ac totius exercitus Imperator efficitur. Sic prorsus optimẽ cum fidelibus ageretur, si eorum futuri præpositi, primũ virtutum artem addiscerent, & in omni continentia, & rerum mundanarũ contemptu se exercerent: quia tamen sacerdotes hanc ascendi rationem non seruant, neque in virtutum gradibus antea quam in fastigio sacerdotali pedes affectuum suorum collocant; hinc oritur, quod optimẽ Nazianzenus, vt ordo in toto Christianismo sanctissimus, in toto Christianismo maximẽ sit ridiculus.] Non enim virtute magis, quã malitia & fraude sacerdotij dignitas paratur, nec meliores, ac digniores, sed potentiores thronis insident. Samuel

inter prophetas, ille inquã futura prospiciens, sed & Saul vilis & abiectus. Roboã Salomonis filius inter reges, sed & Ieroboam seruus & rebellis. Cũque nec medici, nec pictoris nomen quisquam obtineat, nisi prius morborum naturas expenderit, aut multos colores misceuerit, variãsq; formas penicillo expresserit: Antistes cõtra facillẽ inuenitur, non elaboratus, sed recens, quantum ad dignitatem, simul latus, ac prouectus, quemadmodum gigãtes poẽta finxerunt. Vno die sanctos finximus, eosq; sapiẽtes, & eruditos esse iubemus, qui nihil didicerũt, nec ad sacerdotium quicquam antẽ contulerũt, præter quam velle. Atque is quidem inferiori sede acquiescit, humiliq; stat, qui sublimem promeretur, atque, multũ diuque in diuinorum sermonum meditatione versatus est, & multũ diuque carni leges sanxit ad spiritui obediendum: hic contra fastuosẽ sedet, atque aduersus meliores inpercilium attollit, nec thronis intremiscit, nec aspectu cohortescit, cũ moderatum hominẽ, cupiditatibusq; imperantem inferiori loco stantem intuetur. Verũ simul cũ imperio, & dignitate sapientiorẽ quoque sese existimat, prauẽ vtiq; sentiens, atque à potentia, & auctoritate demẽtatus.] Sic ille suorum temporum calamitatem deplorat, & multo magis nostrẽ ætatis miserã deploraret, in qua homunciones vilissimi, nulla scientiã doctrina fulti, nulla virtutis exercitatione pollentes, repentẽ sacerdotes prodeunt, & scientiam bene studiosq; viuendi, atque virtutum doctrinam, quã nesciunt, aliis proponere non erubescunt.

Sed demus, clericos sæculares, & intẽtionẽ bonã, & prælati iussu, & preparationẽ debita ad honorabiles Ecclesiẽ gradus accessisse. Quis explicet quanta subeunt ex ipsã sæculi habitatione pericula, que illos à zelo animarum, & à procuranda salute proximorum impediãt? Opes possident, quibus se ipsos, familiãq; sustentent, & sub prætextu necessitatis, cupiditas eorum animos expugnat, & demũ ad coaceruãdas diuitias, & recondendas pecunias, constanter instigat. Quis autem sit huius expugnationis euentus, Bernardus in hunc ferẽ modum scribit. Quanti hodie fecus affectos se ostendunt (de his dico, qui animas regere susceperunt, quod enim sine miserabili gemitu dicẽdum non est) Christi opprobria, sputa, flagella, clauos, lanceam, crucem, & mortem, hæc omnia in fornace auaritiãe conflãt, & profligant in acquisitionem turpis quæstus, & pretium vniuersitatis suis marsupijs includere festinãt. Hoc solo sanẽ à Iuda Iscariothis differẽtes quod ille horum omne emolumentum denariorum numero cõpensauit: isti voraciori ingluuie lucrorum infinitas exigũt pecunias. His insatiabili desiderio inhiãt, pro his ne amittant, timent, & cũ amittunt, dolent: harum in amore quiescunt quantum dumtaxat liberũ eis est à seruandi, vel augmentandi cura. Animarũ, nec reputatur casus, nec salus. Nõ sũt profecto matres, qui cũ sint de crucifixi patrimonio, nimirum inerasati, impinguati, dilatati, non compatiuntur super contritionem Ioseph.] Multi eorum à domibus feminarum exire non possunt, quia commoditatẽ alterius habitationis catent, mulierũ colloquia, & visitationes frequentãt, ne inculti, & agrestes reputetũr. In hac verò conuersatione õ Deus, quanta discrimina, quanta aduersus castitatem tendiculã, quanta proximorum scandala, quanta incitamenta lasciuia. Cyprianus quidẽ acerrimẽ, & verissimẽ in hæc clericorum cum mulieribus habitationẽ inuehitur, cuius sententiam prolixum esset recẽtere. Sed inter alia hos enumerat, non obseruata circumspiciõnis fructus. Respicite quanta mala cõuerlatio

1. Reg. 10
12.
3. Reg. 11
43. 6
12. 20.

Per. in
cant. ser.
10.

Isaia 14.
29.

1. Timot.
6. 10.

Hebra. 5.
4.

Anselm.
ibidem.

Nazianz.
orat. in
laudem
Basili.

parilitatis

p. 22
p. 1.
6.
mot.
6.

Cypri. lib.
de singul.
clericorū.

parilitatis huius acquirat, quæ non nisi corruptionem feminat, pullulat vitia, cupiditatem concipit, ignominiam parit, rabiem concitat, porrigit furiam, lasciuam pascit, petulantiam nutrit, calus exaltat, ruinas ædificat, rapinas erigit, præcipitia instruit, periculis nauigat, naufragiis velificat, perditione gaudet, interitū fouet, confusione mercatur, thesaurizat opprobrium, criminationes exaggerat, accusationes inflamat, & cateruatim semel in fascem glomerans numerosas indagines captionum, per infinita dedecorum simplices mortes inuehit, in perniciem perditorum: Hoc itaque, & tãtas strages calamitatis, & strages pessime cõuersionis, nemo prosternit, & nemo calcit, nemo funestat, nisi singularis castitas, solaq; munimen inuictum est sanctimonie, & expugnatio fortis infamie. Tandem inter presensationes educati, inter ambitiones præbendarum, & dignitatum enutriti, inter cupiditates maiorū honorū, superbia, & fastui assueti, quo pacto etiam vsq; ad dedecus, pro saluandis animabus laborabūt, vsque ad verbera pro manifestanda veritate persistent, vsque ad effusionem sanguinis pro conuertendis infidelibus sustinebunt? Aliæ sunt eorum curæ, aliæ sollicitudines, quæ omnes ad fastum, & arrogantiam tendunt, ad delicias, & profusionem bonorum Ecclesiasticorū, bonorum scilicet pauperum, diriguntur. Audiamus Bernardū, quas in Ecclesiasticis curas agnoscat. Væ (ait) generationi huic à fermento Pharisæorū, quod hypocrisis, si tamē hypocrisis dici debet, quæ iā latere præ abundantia non valet, & præ impudētia non querit. Serpit hodie putida tabes per omne corpus Ecclesiæ, & quò latius, eò desperatius, eoque periculosius, quò interius. Nā si inlurgeret apertus inimicus, hæreticus, mitteretur foras, & aresceret; si violentus inimicus, absconderet se forsitan ab eo. Nūc verò quē eiiciet, aut à quo abscedet se? Omnes amici, & omnes inimici; omnes necessarii & omnes aduersarii, omnes domestici, & nulli pacifici; omnes proximi, & omnes quæ sua sunt querūt. Ministri Christi sunt, & seruiūt Antichristo. Honora ti incedūt de bonis Domini, qui Domino honorem non deferunt. Inde is, quem quotidie vides, meretricius nitor, histrionicus habitus, regius apparatus; inde aurū in frānis, in sellis, & calcaribus, & plus calcaria, quā altaria folgent, inde splēdida mensæ, & cibis, & scyphis, inde comestationes, & ebrietates. Inde cithara, & lyra, & tibia. Inde redundantia torcularia, & propuaria plena eructantia ex hoc in illud. Inde dolia pigmetaria. Inde referta marsupia. Pro huiusmodi volūt esse, & sunt Ecclesiarū Præpositi, Decani, Archidiaconi, Episcopi, Archiepiscopi. Nec enim hæc merito cedūt, sed negotio illi, quod perambulat in tenebris. Olim prædictū est, & nūc tēpus impletionis aduenit. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Amara prius in nece martyri, amarior post in confictu hæreticorum, amarissima nunc in moribus domesticorum. Non fugare, non fugere eos potest; ita inualuerunt, & multiplicati sunt super numerum. Intestina, & insanabilis est plaga Ecclesiæ, & ideo in pace amaritudo eius amarissima. Sed in qua pace? Et pax est, & nō pax. Pax à paganis, & pax ab hæreticis, sed non profectō à filiis. Vox plagentis in tempore isto. Filios enutriti, & exaltati, ipsi autē spreuerunt me. Spreuerunt, & maculauerunt me à turpi vita, à turpi quæstu, à turpi commercio, à negotio deniq; perambulante in tenebris. His ergo clerici occasionebus irretiti, his vinculis compediti, his animi ægritudinibus enervati, non dubium quin opus habeant præsidio fortiorum militum, quo curæ sibi à Domino demandatæ cu-

Bern. ser.
33. in
cant.

Psal. 145.
13.

Isaia. 38.
16.

Psal. 39.
6.

Isaia. 1. 2.

A raudatum animarum felici euentu respondeant.

Religiosos in auxilium Status clericali datos esse, vt saluti animarum consulant, & vitæ suam mistam profiteantur.

CAPVT XXXV.

VITæ tam ingenti clericorum, ac totius Ecclesiæ necessitati ille remedium attulit, & præsentissimum auxilium adhibuit, qui adiutor est in opportunitatibus, in tribulatione, vt agnoscentes eum sperent in eum: quia numquam diuinum nomen quærentes se, & inuocantes derelinquit. Hoc autem fuit remediū. Muniuit Dominus Ecclesiam alio exercitu fortissimorum militum, si fortè alij dici possunt, qui à prioribus maiorim taxat vitæ puritate, & strictiori bene viuendi obligatione, nō verò, aut natura, aut lege, aut fine, aut medijs ad consequendum finem fecerunt. Dedit adiutores statim clericorum, vt eum suo exemplo ad præliandum incitaret, & opere, ac labore ad pugandum & vincendum iuaret. Misti sacerdotes fidelibus suis, qui non spe lucri, sed diuini amoris obtētū, non propria volūtate, sed prælatorum iussu: nō virtutibus desituti, sed vestimetis animæ, spiritualibusque donis ornati ad gradum sacerdotalem suscipiendum accedunt: cuius ministeria, ab occasionebus incontinentiæ sequestrati, sine vlla cura diuitiarū, sine vilo impedimēto ambitionis, sine vilo desiderio inanis honoris exequantur. Isti autē sunt omnium sanctorum ordinum sacerdotes religiosi: quippe quos, cum sæculum irrideant, mūdāna contemnāt, & carnis desideriis contradicant, credendum est hac intentione, & præparatione, qua diximus, & hoc affectu Deo placendi dumtaxat, & proximos adiuuādi, ad sacerdotalem dignitatē ascendisse, & prædicationis onus acceptasse. Est autem cōsideratione dignissimum, quāta sapientia Dominus hos milites subsidiarios in adiutorium status clericalis emiserit, & quanta prouidentia eorum cohortibus validissimis, vrbes, & oppida Christianorum repleuerit. Primū enim Basiliū in Grecia, quia fortè maior vrgebat necessitas, & deinde Benedictū in Italia suscitauit; illum quidem circa annum Domini trecentesimo sexagesimo: Istum verò ferè sequenti mox sæculo, anno nimirum (vt fertur) quingentesimo vigesimo, qui monachos antea in eremo degentes, & sibi solis vacantes in cœnobis, ac monasteriis prope oppida ac ciuitates coegerūt, vt secum alios in cœlestem patriam deferret, à laqueis dæmonis sua præsentia protegerent, calore fouerent, & vitijs ac peccatis eriperent. Hoc autem fuisse à Deo inspiratum sancto Benedicto consiliū, ex eo non obscure colligitur, quod sanctissimus Patriarcha ad monachos informandos, & religiosam disciplinam propagandam euocatus, nō potuit aliud cœnobium construens iuxta vrbes & oppida, quærere: nisi vt commilitones suo exēplo, & verbo proximis essēt fructuosi. Quod & hospitalitatis officium, ab hac sacra religione susceptū, adhuc clariùs euidentiusque demonstrat. Cuius enim rei gratia tunc Benedictus, tam officiosam excipiedorum hospitium curam indixit; nisi vt eius religiosi id facerent, quod nunc faciūt, & occasione dilectionis fraternæ, aliquod spirituale emolumentū hospitium animabus afferret: suscepti autem hospites (inquit in regula) duccantur ad orationem, & postea se deat cum eis Prior, aut cui iusserit ipse. Legatur coram hospite lex diuina, vt ædificetur; & post hæc omnis ei exhibeatur humanitas. Ille erat, si nō so-

lus, saltem